

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆԻ ԶԻԹԵՆԻԷՆ

Ողբացեալ բանաստեղծ՝ Ռ. Որբերեանի ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆ ուսումնասիրութեան հրատա-
րակութեան աւարտին, իբրեւ նուիրական յիշատակ եւ յարգանքի պատկանոր
շիրմին՝ կը զետեղենք մեր բարեկամ յարգելի Տոքթ. Վ. Թորգոմեանի պատմա-
կան տողերը, զգացուած Ս. Ղազարի մէջ եւ թարմ վերյիշումով գրուած ի
Բարիզ 1927ին, ողբ. քերթողին կենդանութեան օրով։

Ան բանաստեղծ բարեկամն իմ

Տիար Ռ. Որդերեան

Հիացողն Լորտ Պայրընի

Վենետիկեան Հայ կղզեակին
Վայելազարդ պարտիզակին՝
Արեւելքը կայ մասնական
Վայր մը սիրուն և եղական,
Որ կը դիտէ Լիտոյ կոչուած
Հարուստ կղզին լայնատարած.

Հոն ծառ մը կայ, հին, գեղեցիկ,
Որուն ներքեւ քերդողն Անկէլի՝
Լորո Պայրենը, կ'ըսեն՝ սիրէր,
Նստիւ, հանգչիւ, շա՛տ անգամներ,
Ու երազէւ, երբ վանք կու գար
Մէր մայրենին սորվիւ բարբառ:

Ձիթենի մ'է այդ ծառը հին
Որ հակառակ էր տարբերին՝
Հարեւրամեայ և աւելի,
Դիմադրելով բռւք ու հովի,
Սաղարթախա կը կենայ ան
Միշտ գեղուղեշ և անտասան:

Միլիթարիան Միաբաններ՝
Այս ձիթենին վաղուց է վեր
Մկրտած են սերտագորով
Լորտ Պայրճնի մեծ անունով,
Եւ է այսօր ուխտատեղի
Հոն այցելող ամեն հիւրի:

Սարիւ վեցի երեկոյն
Լորա Պայրճնի այդ ձիւնին

Գընացի էս տեսնել յօժար՝
Այդ ձիթենին՝ որ տիրաբար
Կ'իշխէր այնտեղ, տարածելով
Իր վեհափառ հովանին զով:

Սուրբ Ղազարի զանգակը մեծ
Միջինն ու փոքրն իրարու մերձ,
Կը սկսէին չընչեցունել՝
Թէ աղօթքի ժամն է հասել:
Քահանաներ լուրջ ու մնջիկ
Փիլոններով սեւազգեցիկ՝
Կը դիմէին եկեղեցին
Առ Տիրամայրն Աստուածածին:

Աղօթատան շուրջը բոլոր
 ֆազմալատակ ՄիսիթԱՐ ՀՕՐ՝
 Ի աշկերաներուն տնկած ծառեր
 Ծաղկներով էին հագուեր •
 Եւ թռչուններ անոնց վրայ
 Երամ երամ առնելով կայ ,
 Իրենց երգերը հանգրստան
 Ճրուռոցէն միաբերան :

Ծովակն հանդարտ էր, խաղաղիկ,
Զեփեխու մը գաղջ հեզիկ հեզիկ
Գլուհը շոյէր անոր երես
Քունի օրօր ըսեցու պէս:

Լուսին մը նոր, բարակ աղեղ
Դեպ արեւմուտք պայծառագեղ՝
Ընթանալով ծանր, յամրաբար
Հըրաժէշտի ողջոյն կու տար:

Եւ այդ պահուն, պահ՝ հիասթափանչ,
 Լորտ Պայրընի սիրած կանանչ
 Խորհրդաւոր այդ ծառին տակ
 Ձեռքըս ծնօտիս ես մէն մինակ
 Կը զմայլէի՝ չուրջըս տիրած
 Բնութեան գեղովն համատարած,
 Ե՛րբ նոյնհետայն հեշտ երազներ
 Եկան առնել, զիս տարուբեր...

Կը Թըւէին վերադարձած
 Երջանկութեամբն իրենց անցած
 Դպրոցական օրերն համայն
 Դաշար կեանքիս, զոր պառնասեան
 Մուսաներու « Երգ Երգոց » ին
 Շա՛տ կանուխէն վարժեցուցին
 Հայ անուանի Երգաբաններ
 Քնարոյն իրենց հայրենանուէր :

Կ'երազէի՝ թէ նստած եմ
Ուսանելու դասեր վրսեմ
Սուրբ Ղազարի մատենաներէն՝
Զորս գրեցին առատօրէն
Հիւրմիւսդ, Ագոնց, Բագրատունի,
Հայր Ալիշան անմահունի.
Եւ որոնք մեր զարգացումին
Դասագրքերն ընծայեցին:

Կը կարծէի՝ թէ ներկայ էր
Լորտ Պայրըն իսկ, ու հատորներ

Գերկը առած, մեր Հայ լեզուն
Կը վերածանէր ան օրն ի բուն.
Մտածելով՝ նշեցուկ մ'ուժգին
Ըլլաւ մէկ օր Հէգ Հայ Ազգին,
Զոր արդարեւ անկեղծօրէն
Սիրեց ուժգին սրտին խորէն:

Զէի ուղիւր բաժնուիւ ես
 Այս սիրալի տեսարանէս.
 Բայց՝ «սէպք է որ ա՛յլ եւս երթաք»
 Կ'ազդարարէր վանքին կոչնակ...
 Հիւր, այցելու, ամէն օտար
 Կը թողուին արգ Սուրբ Ղազար.
 Ըսթափեցայ ուրեմն խկոյն,
 Թօթափեւոյ երազս արթուն:

Այլ յիշատակ մը ուղեցի
Պահէլ օրէն Ապրիլ վեցի,
Ի ահա ելայ շուտ ծառն ի վեր
Ջիթնէին. փունջ մը ոստեր
Հաւաքեցի. զայն տանելու՝
Իմ բարեկամ այն Հայերու
Որ Պայրժնի մեծ տաղանդին
Հիացումով յարգանք ունին:

Բայց Սուրբ Ղազարը մեր ունի
Ուրիշ ծառեր ձիթենիի,
Անթառամ չուք շրջապատին,
Նա զի՛ ի յուշ, թէ ձիթենին
Նշանակ է խմատութեան,
Խորհրդանիշ առատութեան .
Թէ՛ կ'աւետեն միշտ՝ փառք և սէր,
Խաղաղութիւն, իւր տերեւներ:

Բարեգ, 23 Ապրիլ 1927

ՏՈՒԹ. ՎԱՀՐԱՄ Զ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ